

FERIE 1933. TUR VAKSDAL - VIK I SOGN

John Marvel Sæterdal

Vik i Sogn var feriemålet i 1933. Far og jeg skulle gå hele veien, mor skulle gå fra Myrkdalen. Det var en del ting som måtte ordnes før ferien. Blandt annet måtte jeg ha nye sko.

Først gikk vi til skomaker Larsen, han holdt til nedenfor stasjonen. Her ble det tatt mål av foten min og sko; pluggesko, skulle jeg få i god tid før ferien. Ved god hjelp av Bogasmeen fikk far laget seg meis. Sekken sydde han selv. Feriepenger var ikke oppfunnet den gang, men på møllen var det flere sparelag. Innsats kr. 1,- pr. uke. I far sitt sparelag, var det ofte jeg som hentet pengene på pakkhuset og bar dem opp i banken. Gamle lensmannen og Svanhild Meringen stod ved hver sin pult. De tok imot pengene og førte dem inn i bøkene. Noen kvittering var det ikke snakk om. Men det vanket en drops no og da, ja til og med en liten sjokolade kunne dukke opp. På lørdager var arbeidstiden kl.07.00 til kl. 13.00, og lørdag før ferien ble pengene delt.

Lørdag før ferien var ulidelig lang, nesten utholdelig for en 11 åring. Men endelig kom han Abraham ut mølledøren og løsnet tauet før han igjen så på klokken og så kimet klokken ferie for de fleste på Vaksdal. Alt stod klart i gangen, det var bare til å spise før vi, min far og meg, drog avgårde.

På Nethovdane lå 2 landmålere i telt. Far kjente nok de fra før, for de tok en prat og jeg fikk vite at det var 13 km. derfra og til Urheim ved Herfangen. Hyttenøkkel ble hentet i Sædalen.

Far hadde nok en tung sekk, for da vi møtte han Peralars og Tryggen, et sted i Herfindalssvingene, ble hesten snudd og sekken kjørt inn i Herfindalen. Turen til Herfangen gikk fint. Far tok seg en tur med oteren før han laget kveldsmat. Søndag gikk turen over Grønaliæ over Hesten og ned til Øvre Dukavatnet. Her var det en tredemning som vi klatret gjennom for å komme over elven. Så bar det opp gjennom Trongasmåget til tjernet oppe i skaret. Herfra fulgte vi sti til Båtvatnet i Kjerringdalen. Etter at overnatting var ordnet, otret far langs stranden til han hadde fått nok fisk til middagsmat. Budeia laget fiskesuppe til oss alle, før hun drog opp i et annet sel for å sove.

Dagen etter gikk turen videre gjennom Tjørnadalen og til Hamlagrø. Ved Djupatjødnd stod der et stølshus. Gulvet var et steingulv, fint plassert av naturen. Gulvet ligger der ennå, men huset er borte vekk.

Bernard Solberg møtte oss på Hamlagrøsen og rodde oss, etter å ha satt garn, til Grønestad hvor vi overnattet i hytten hans. Dagen etter ble vi rodd til bake til

Osen. Derfra tok vi skyssbåten, via Søre Hamlagrø hvor det var hotell, til Hodnaberg. Fra Hodnaberg gikk vi på sti til Narheim, herfra og videre gikk vi på grusvei. Det var en av de virkelig varme dagene. Solen stekte og grusen var tørr og ond å gå på. En drosje på vei mot Voss ble redningen. På Voss satt vi nede ved Vangsvatnet og spiste mens vi ventet på toget som mor kom med. Fra Voss tok vi bussen til Vinje. Derfra gikk vi langs vannet til Nesheim. Det var en fin dag med lukt av nytørket høy. Vannet var speilblankt og fisken vaket alt i ett mens vi gikk langs stranden. Ut på kvelden kom vi til Nesheim. Her ble det middag før vi satte garnene som mor hadde med fra Vaksdal. Neste morgen ble garnene trukket. Jeg satt fremme i båten og så fiskene komme seilende opp etter hvert som garnene ble trukket. Kopt ørret ble spist til frokost før avgang til Svoleset, en sæter som bonden på Nesheim eiet. Han hadde med hesten for han skulle ha kløv med hjem igjen. Budeiene kokte brunost i en enorm kjele. I alle fall syntes jeg den var enorm. Til middag tror jeg det var at det kom en stor trekasse på bordet. Alle skulle spise av den. Jeg nektet og mor tok noen skeier opp på en tallerken til meg. Det falt ikke i smak, men den hvite osten som var et avfalls produkt av osteproduksjonen gikk ned på høykant. Fra Svoleset gikk turen til Hølo seter.

Hølo var støl for gårdene Bystøl og Myrland i Myrkdalen. Det var en gjeitestøl. Gjeitene, det var mange av dem, beitet oppe i en bratt li. En ting var sikkert, de led ikke av høydeskrekk. Om kvelden ropte budeiene på dem. De kom trippende ned fra beite, og ble melket. Her kokte de gjeitost, en brun sak med smak som bare de voksne likte.

Siste dagen av turen gikk vi over fjellet til Vik i Sogn. Skyene hang ned på stølstaket, regnet silte, det var sleipt og ekkelt å gå. Det var god sti over fjellet, mange måtte ha gått her. Turen var lang og ufyselig. Snart silte vannet nedover ryggen og jeg begynte å fryse. Å beklage seg var nytteløst. Far sa at jo fortere vi gikk, jo fortere kom vi i hus og fikk tørre klær, hvor han nå hadde de. Mot kvelden sluttet det å regne og plutselig så vi Vikbygden åpne seg flere hundre meter under oss. Vi hadde målet i sikte, så nedstigningen gikk radig. Den kvelden sov jeg for første gang i en ordentlig hotellseng på Hopstock hotell. Om jeg husker rett.

I bygden stod en gammel steinkirke. Den besøkte far og meg neste formiddag. Først måtte vi hente kirketjeneren som åpnet kirkedøren med den største nøkkel jeg noen gang har sett. Han sa at kirken var bygget på 1100 tallet og at den var resturet av en mann som het Blix, og som var begravet under kirkegulvet.

Turen til Bergen, en lang og kjedelig tur gikk med en overfylt båt. Vi rakk hjem før far sin fjorten dagers ferie var slutt.